

Ku dhaqan Xafiis D.

Faafinta
الرسمية
Official

Rasmiga ah
الجريدة
Bulletin

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 10aad

Muqdisho, 31 Maarso 2023

Lr. 1

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BILAHA SOO BAXAY

Qiimaha waa \$XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA:** Sanaddii waa \$XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa \$XXX Dollar. Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa \$XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

JANUARY, FEBRUARY, MAARSO

2023

FEDERAL REPUBLIC OF SOMALIA
OFFICE OF THE PRESIDENT

SHARCI LR.002
ANSIXINTA HINDISE SHARCIYEEDEKA KORONTADA

MADAXWEYNAHA J.F.S.,

- MARKUU ARKAY:** Qodobka 87^{aad}, Faqradda 1^{aad} iyo Faqradda 2^{aad} ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Qodobka 90^{aad}, Xarafka "F" ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Warqadda Gudoomiyaha Golaha Shacabka XGGSH/763/B11/23, ku taariikheysan 23/02/2023, kuna saabsan **Soo Gudbin Hindise Sharciyeedka Korontada**.
- MARKUU TIXGELIYAY:** Baahida loo qabo in la ansixiyo lana meel-mariyo Sharcigan.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1^{aad}

Laga billaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo Sharcigan, waxa si rasmi ah loo oggolaaday Ansixinta Hindise Sharciyeedka Korontada.

Qodobka 2^{aad}

Marka uu Madaxweynaha J.F.S. saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Muqdisho, 08 Maarso 2023

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
XAFIISKA HANTIDHAWRKA GUUD
DIWAAN NO: HAN-026-23
TAARIIKH: 26-03-2023
SAXIIX: _____
HANTIDHAWRAHA GUUD
AVV. Ahmed Isse Gutale

Madaxweynaha J. F. S
Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
GOLAHA SHACABKA

HINDISE SHARCIYEEDKA KORONTADA

CUTUBKA 1aad: QODOBBO GUUD
QODOBKA 1aad: MAGACA SHARCIGA

Sharcigan waxaa lagu magacaabaa **Sharciga Korontada**.

QODOBKA 2aad: ERAY-BIXIN

Erayadda soo socda haddii si ka duwan aanu sharcigu u qeexin, waxa loola jeedaa macnaha ku hor qoran:

- 1) **Adeeg-bixiye:** Waxaa loola jeedaa shirkad bixisa adeegga koronto, haysata ama laga dhaafay Rukhsadda ku aaddan adeegga ay bixinayso si waafaqsan Xeer-nidaamiyaha Rukhsadaha Korontada.
- 2) **Adeeg Koronto:** Waxaa loola jeedaa dhalinta, gudbinta iyo qeybinta korontada.
- 3) **Tamarta La-cusboonaysiiyo:** Waxaa loola jeedaa tamarta laga dhaliyo kheyraadka dabiiciga ah ee aan dhamaadka laheyn sida qoraxda, dabeysha, biyaha, haraaga qashinka *aan sumeysneyn*, kuleylka dhulka hoostiisa, iyo hirarka ama mowjadaha badda.
- 4) **Tariifo:** waxaa loola jeedaa qiimo go'an oo loo gooyay isticmaalka korontada oo ay ku jirto wixii shuruudo ah ee la xiriiira adeegyada korontada.
- 5) **Tamar Koronto:** Waxaa loola jeedaa ilo koronto laga dhalin karo sida Qorraxda, Dabayl, Noole, shidaal taas oo la gudbiyo, lana qeybiyo.
- 6) **Sharci:** Waxaa loola jeedaa Sharciga Korontada.
- 7) **Rukhsad Guud:** Waxaa loola jeedaa ogolaanshaha guud ee bixinta adeegga korontada ee isugu dhafan adeegyada dhalinta, qaybinta iyo gudbinta korontada.
- 8) **Rukhsadda:** Waxaa loola jeedaa shatiyada ay bixiso Hay'adda Korontada Qaranku, ee ogolaanayana bixinta adeegyada korontada si waafaqsan Sharcigan.
- 9) **Rukhsadle:** Waxaa loola jeedaa shirkad walba oo leh rukhsad ay bixisay Hay'adda Korontada Qaranka.
- 10) **Dhalinta:** Waxaa loola jeedaa koronto dhalinta laga sameeyo noocayda kala duwna ee tamarta, kuwa la cusboonaysiin karo iyo kuwa aan la cusboonaysiin karin.
- 11) **Ha'ayad:** Hay'adda Korontada Qaranka
- 12) **Hay'adda korontada:** Waxaa loola jeedaa Hay'adda Korontada Qaranka.
- 13) **Sharciyada iyo xeer-nidaamyeyaasha Dhaqangalka ah:** Waxa loola jeedaa sharciyada, xeerarka iyo xeer-nidaamyeyaasha xukuma qaababka bixinta shatiyada kala duwan ee ay Hay'adda Korontada Qaranku dhaqangaliso.
- 14) **Golaha Maamulka:** waxaa loola jeedaa Golaha Maamulka (Board of Directors) Hay'adda Korontada Qaranka.
- 15) **Shirkad Qaran:** waxa loola jeedaa shirkadda ka masuulka ah dhismaha, shaqo gelinta iyo gacan-ku-haynta mareegta qaran.
- 16) **Shakhsi:** Waxaa loola jeedaa shakhsi dabiici ah ama mid qaanuuneed.
- 17) **Maareeyaha Guud:** waxaa loola jeeda Maareeyaha Guud ee Hay'adda Korontada.
- 18) **Macaamiisha:** Waxaa loola jeedaa dadka ay shirkadaha korontadu gaarsiyaan adeegga korontada

- 19) **Qaybin:** Waxaa loola jeedaa adeegga korontada oo la gaarsiiyo macaamiisha isticmaasha ee ka yar 66kv.
- 20) **Hannaanka Gudbinta:** Waxaa loola jeedaa shabakadda gudbinta ee ay qabyta ka tahay, qalabka isku-xira, fiilooyin dhulka hoostiisa ama dushiisa la mariyo, ama agabka kale ee suurto galiya gudbinta iyo/ama qaybinta tamarta korontada.
- 21) **Koronto Helidda:** Waxaa loola jeedaa koronto helid ay u siman yihiin dhammaan qeybaha kala duwan ee bulshada iyo gobollada dhalka oo dhan.
- 22) **Wasiir:** Waxaa loola jeedaa Wasiirka Wasaaradda ka masúulka ah korontada ama tamarta
- 23) **Wasaaradda:** Waxaa loola jeedaa Wasaaradda Tamarta iyo Biyaha.
- 24) **Mareeg Qaran:** Waxa loola jeedaa mareegta ugu weyn ee isku xiraysa deegaanno kala duwan, goobo koronto dhalin iyo mareego yaryar.
- 25) **Wada-tashiga Bulshada:** Waxaa loola jeedaa qaab wada-tashi oo ku saleysan hab-muuqda oo Hay'adda korontada ama wasaaraddu kula tashanayso daneeyayaasha dhinaca korontada.

QODOBKA 3aad: UJEEDDADA SHARCIGA

- 1) Ujeeddooyinka guud ee sharcigan waa:
  - a. Horumarinta iyo taabbagalinta Siyaasadda Qaran ee Tamarta.
  - b. Abuurista hannaan sharci iyo mid maamul oo haga dhammaan qaybaha adeegga koronto ee dalka.
  - c. Dhisidda Hay'adda Korontada Qaranka.
  - d. Dhisidda Shirkadda Korontada Qaranka
- 2) Ujeeddooyinka gaarka ah ee sharcigan waa:
  - a. Maaraynta suuqa korontada ee ku salaysan tartan furan oo xor ah.
  - b. Sahlidda midaynta shabakadaha aan isku xirnayn ee gudbinta iyo qeybinta korontada ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
  - c. Ilaalinta xuquuqda macaamiisha iyo adeeg-bixiyeyaasha.
  - d. Dejinta hannaanka bixinta Rukhsadaha.
  - e. Fududeynta iyo dhiirigelinta maalgashiga adeegyada korontada iyada oo la dhawrayo maalgashiyada tamarta ee dalka laga leeyahay.
  - f. Dhiirrigelinta wadashaqaynta iyo isfahanka shirkadaha korontada si waafaqsan shuruucda dalka iyo siyaasadda Wasaaradda.
  - g. Samaynta halbeegyada looga baahanyahay qalabka korontada iyo habraacyada loo marayo dab-dhalinta, gudbinta iyo qaybinta korontada.
  - h. Fududaynta iyo dhiirrigelinta horumarinta ilaha tamarta is-cusboonaysiisa, sida; dabaysha, kulka, qorraxda, iwm.

QODOBKA 4aad: BAAXADDA SHARCIGA

- 1) Sharcigani *waxaa lagu* maamulayaa dalka guud ahaan, oo ku xaddidan soohdimaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
- 2) Sharcigan waxa uu xaqiijinayaa horumarinta bixinta adeegyada korontada iyada oo loo eegayo baahiyaha dhaqan-dhaqaale ee Soomaaliya.
- 3) Sharcigan waxaa lagu dhaqayaa suuqa korontada dalka waxaana lagu illaalinayaa xuquuqda shirkadaha korontada, macaamiisha iyo maalgashatada korontada.

CUTUBKA 2aad: AWOODDA IYO WAAJIBAADKA WASAARADDA

QODOBKA 5aad: WAAJIBAADKA WASAARADDA

Wajibaadka Wasaaradda Tamarta iyo Khayraadka Biyuhu waa:

- 1) Dejinta siyaasadda guud iyo qorshaha Korontada dalka iyada oo la tashanaysa dhinacyada ay khusayso una maraysa qaab daah furan.
- 2) Dhisidda iyo kormeerka Hay'adda Korontada Qaranka, iyo soo jeedinta magacyada xubnaha Golaha Maamulka Hay'adda ayada oo usoo gudbineysa Golaha Wasiirrada.
- 3) Horumarinta istaraatiijiyadda siyaasadeed ee lagu fidinayo baaxadda adeegga korontada si loogu dhiirri-geliyo horumarinta dhaqan-dhaqaale ee Dalka.
- 4) Ilaalinta habsami-u-socodka adeegga Korontada iyo guud ahaan suuqa tamarta iyo dhawrida xuquuqda macaamiisha.
- 5) U gudbinta Golaha Wasiirrada warbixin lix-biloodle ah, taas oo qeexeysa qorshe horumarineedka korontada iyo dhammaan howlaha la xiriira tamarta dalka.
- 6) Ansixinta tariifadaha korontada iyo khidmadda la xiriirta hadba sida ay u soo faahfaahiso ha'ayaddu lana jaanqaadaysa sharciyada cashuuraha dalka.

QODOBKA 6aad: AWOODDA WASAARADDA

- 1) Wasaaraddu waxay leedahay awoodda maamul ee korontada qaranka oo ay soo galayso dejinta siyaasadaha, tabaha fulineed, dejinta xeer-nidaamiyayaasha, diyaarinta habraacyada iyo dejinta halbeegyada muhiimka u ah adeegga korontada dhammaan dalka, si waafaqsan Sharcigan.
- 2) Wasaaradda waxay u wakiilan kartaa Hay'adda fulinta arrimaha soo socda:
  - a. Gelidda heshiisyo wadashaqayn, tayayn ama ganacsi iyada oo raacaysa siyaasadda Wasaaradda, nidaamka maaliyadeed iyo habraacyada dastuuriga ah ee dalka.
  - b. Talo-bixinta, diyaarinta xeer-hoosaadyada iyo habraacyada la xiriira arrimaha korontada iyada oo la tashanaysa dhinacyada ay khuseyso.
  - c. Gelidda, maamulidda iyo dhaqan-gelinta heshiisyada caalamiga ah oo ay Soomaaliya qeyb ka tahay ee la xariira arrimaha Korontada.
  - d. Wasaaraddu waa in muddo 30 maalmood gudahood ah ku daabacdaa dhammaan xogaha, ogaysiisyada rasmiga ah ee aan sirta ahayn ee laga soosaaray xil-gudashada iyo hawlaha Hay'adda Korontada iyo Shirkadaha si waafaqsan Sharcigan.

QODOBKA 7aad: MAS'UULIYADDA WASIIRKA

Wasiirka ama ciddii wakiil ka ah, isaga oo tixgelinaya Sharciga Korontada, waxa uu yeelanayaa mas'uuliyadda fulinta Qodobbada 4aad iyo 5aad ee Sharcigan.

QODOBKA 8aad: WADA-SHAQEYNTA WASAARADDA IYO HAY'ADDA

- 1) Hay'adda Korontadu waa in ay hawlaha ka tixraacdaa tilmaamaha lagu dejiyo siyaasadaha qaran, qorshayaasha iyo istaraatiijiyadaha Wasaaradda.
- 2) Wasaaraddu marka ay gudanayso mas'uuliyadeeda waxay tixgelinaysaa shaqada Hay'adda Korontada iyo waajibaadkeeda si waafaqsan Sharcigan
- 3) Hay'addu waxa ay u gudbineysaa Wasaaradda warbixin saddex-biloodle ah oo ku aaddan hawlaha iyo wax-qabadkeeda la xiriira korontada iyo tamarka qaranka.
- 4) Hay'adda waxa ay u soo gudbineysaa Wasiirka warbixin maaliyadeed iyo qorsho hawleed lix-biloodle ah.

QODOBKA 9aad: GO'AAN QAADASHADA WASAARADDA

- 1) Wasaaraddu waxay hubinaysaa in dhammaan go'aannadeeda ay ku salaysan yihiin habraac daah-furan.

- 2) Wasaaraddu waxay la tashan doontaa daneeyayaasha suuqa korontada, iyada oo xil iska saari doonta wax ka qabashada cabashooyinka oo lagu salayn doono danta guud si waafaqsan Sharcigan.
- 3) Arrin kasta oo hor yaalla, Wasaaradda waxa ay ka soo saari kartaa jawaab qoraal ah, taas oo lagu sharraxayo sababaha tallaabadaas ay u qaadday iyo in ay ku salaysanyihiin xaqiiqda xogaha ku aaddan ee hor yaalla.
- 4) Wasaaradda way diidi kartaa tallaabo kasta ama codsi kasta oo aan waafaqsanayn Sharcigan iyada oo si cad u sababaynaysa.

QODOBKA 10aad: MAAREYNTA IYO ILAALINTA XOGAHA SUUQA KORONTADA

- 1) Hay'adda Korontada Qaranku waxa ay xaq u leedahay in ay ka hesho Rukhsadlaha, macluumaadka ay u aragto in ay lagama-maarmaan u yihiin gudashada waajibaadkiisa, kuwaas oo aan waxna u dhimeyn xuquuqda gaarka ah si waafaqsan Sharcigan.
- 2) Wasaaradda iyo Hay'addu waxa ay ilaalinayaan siraha ganacsi iyo xogaha kale ee qarsoodiga ah ee ay ka soo ururiyaan Shirkadaha si waafaqsan Sharcigan iyo shuruudka kale ee dalka:
  - a) Haddii aan macluumaad bixintaas sharcigu xeerinayan,
  - b) Waxaa kale oo ay ku xirantahay in dhinaca helaya xogtaas uu ku qasbanyahay si sharci ah in uu ilaaliyo xogta iyo macluumaadka lala wadaagay ee sirta.
- 3) Wasaaradda iyo Hay'addu waa in ay abuuraan farsamo;
  - a) Lagu ururiyo, habeeyo, laguna falanqeeyo xogaha tamarta;
  - b) Lagu maamulo xogta iyo macluumaadka tamarta;
  - c) Dadweynaha looga faa'iideeyo, qaab qeexan, istaastikada iyo xogta tamarta;
  - d) Taas oo marwalba dhawraysa sirnimada macluumaadkaas, iyada oo aanay ku jirin xogaha horay loo baahiyay, haddii aan si sharci ah loo fasixin.
- 4) Wasaaradda, Hay'adda iyo shaqaalahooduba kuma xadgudbi karaan xogta iyo macluumaadka mudnaanta leh ee ay si sir ah ugu soo gudbiyeen adeeg-bixiyayaasha iyo macaamiishu.

CUTUBKA 3aad: HAY'ADDA KORONTADA QARANKA

QODOBKA 11aad: ASAASIDDA HAY'ADDA

- 1) Si waafaqsan Qodobka 5(2)(3) ee Sharcigan, waxaa Sharcigan lagu dhisayaa Hay'adda Korontada Qaranka oo mas'uul ka noqonaysa maamulka iyo nidaaminta Korontada dalka.
- 2) Hay'adda waxaa lagu dhisayaa muddo boqol iyo labaatan (120) maalmood gudahood dhaqangalka Sharcigan, kaddib marka uu soo jeediyo Wasiirka Wasaaraddu.

QODOBKA 12aad: XARUNTA HAY'ADDA

Xarunta *dhaxe ee* Hay'addu waa magaala madaxda Soomaaliya, waxayna xafiisyo ku yeelanaysaa Dawlad Gobleedyada Xubnaha ka ah Dawladda Federaalka.

QODOBKA 13aad: MADAX-BANNAANIDA HAY'ADDA

- 1) Hay'adda Korontada Qaranku waa Hay'ad madax-bannaan marka ay gudaneyso waajibaadkeeda si waafaqsan Sharcigan,

- 2) Hay'addu waxa ay leedahay shakhsiyad qaanuneed, waxyayna awood u yeelanaysaa in ay wax ku dacwayso ama lagu dacweeyo magaceeda, iyada oo laraacayo qaabka loo difaaco ama loo dacweeyo hay'adaha dawladda.
- 3) Hay'addu si joogto ah waa in ay ugu shaqaysaa siyaasadaha, istaraatiijiyadaha iyo qorshayaasha Wasiirku go'aamiyo.
- 4) Hay'adda waxa ay soo saareysaa xeer-nidaamiyeyaal iyo habraacyo lagu nidaaminayo shirkadaha bixiya adeegga korontada iyo suuqa korontada dalka iyada oo latashaneysa Wasaaradda.

QODOBKA 14aad: MAS'UULIYADDA IYO WAAJIBAADKA HAY'ADDA

- 1) Dhaqangelinta Sharcigan iyo qorshayaasha ay meelmarisay Wasaaradda.
- 2) Soo jeedinta miisaaniyadda iyo qorshe-hawleedka Hay'adda.
- 3) Qaadashada shaqaale xirfad leh oo haqabtiri kara baahiyaha Hay'adda.
- 4) U gudbinta Wasaaradda warbixin la xiriirta xaalka korontada markii laga codsado ama ay Hay'addu u aragto lagama-maarmaan.
- 5) Soo-saaridda habraacyo iyo go'aanno lagama-maarmaan u ah fulinta xilka Hay'adda si waafaqsan Sharcigan.
- 6) Soo-saarista xeer-nidaamiyeyaal, ay qayb ka tahay qiimaynta tariifooyinka iyo khidmadaha kale, hagidda hannaanka gudbinta iyo adeegyada kale ee korontada iyada oo latashaneysa shirkadaha korontada.
- 7) Qabashada dalabyada Rukhsadaha, bixinta Rukhsadaha iyo diyaarinta xeer-nidaaminta Rukhsadaha lagu dhaqayo.
- 8) Korjoogtaynta iyo nidaaminta adeeg-bixiyayaasha koronto, iyo jaangoynta ganaaxyada ka dhalanaya jabinta qodobbada Sharcigani jidaynayo.
- 9) Xallinta khilaafaadka shirkadaha iyaga oo dhexdhexaadintooda u saaraya guddiyo farsamo.
- 10) Go'aaminta ganaaxyada iyo magdhawiyada ka dhasha jabinta Sharcigan si waafaqsan xeer-nidaamiye gaar ah oo lagu soo saari doono.
- 11) Dhinac kasta oo ku wax-yeellooba go'aan ay soo saartay Hay'addu wuxuu xaq u leeyahay in uu cabasho u gudbisto maxkamadda awoodda u leh.

QODOBKA 15aad: QAAB-DHISMEEDEKA HAY'ADDA

Qaab dhismeedka Hay'adda Korontada Qaranku wuxuu noqonayaa sida soo socota:-

- 1) Golaha Maamulka Hay'adda.
- 2) Maareeye guud.
- 3) Maareeye Ku-xigeen.
- 4) Hay'addu waxay yeelanaysaa waaxyo kala duwan oo mid walba hawlgaar ah u xilsaaran tahay.

Qodobka 16aad: Maamulka Hay'adda Korontada

- 1) Golaha Maamulka Hay'adda wuxuu ka kooban yahay sagaal (9) Xubnood oo ka kala imaanaya:-
  - a) 4 (afar) xubin oo ay magacaabayso Wasaaradda Tamarta & Biyaha oo midkood yahay sharciyaqaan;
  - b) 3 (saddex) xubin oo xirfadlayaal ah, kana imaanaya suuqa koronta Dalka;
  - c) 2 (laba) xubin oo ka imaanaya Ururada Bulshada Rayidka ah.

- 2) Golaha Maamulka Ha'ayaddu go'aanada waxaa ay ku gaarayaan aqlabiyadda tirada uu kulankooda ku guntamayo oo ah ugu yaraan (5) xubnood.
- 3) Maareeyaha iyo Ku-xigeenkiisa waa fuliyayaasha go'aannada kasoo baxa Golaha Maamulka ee Hay'adda.
- 4) Dhammaan qodobbada ku xusan awoodaha, waajibaadka iyo mas'uuliyadaha Hay'adda waxaa go'aanka ugu danbeeya iska leh Golaha Maamulka.
- 5) Xubnaha Golaha Maamulku waa in ay;
  - a) Marwalba u dhaqmaan si hufnaan leh markasta oo ay gudanayaan waajibaadkooda;
  - b) Marwalba u sheqeyaan danaha Hay'adda oo ayna u shaqayn dantooda gaarka ah;
  - c) Ka madaxbannaanaadaan saamayn aan habboonayn iyo jihayn bannaanka kaga timaadda;
  - d) Ka sarriigtaan in ay u codeeyaan ama ra'yi ku darsadaan arrin horyaalla Hay'adda oo ay dan gaar ah ku qabaan;
  - e) U dhaqmaan sida laga rabo, lagana filayo qof xil dadweyne haya;
  - f) Una shaqeyaan danta guud.

QODOBKA 17aad: MUDDADA XIL-HAYNTA HAY'ADDA

Maareeyaha, Ku-xigeenkiisa iyo xubnaha Golaha Maamulka Hay'adda waxay haynayaan xilka xubinnimada muddo shan (5) sano ah oo loo cusboonaysiin karo hal mar oo kaliya.

QODOBKA 18aad: SHURUUDAHA XUBINNIMADA MAAMULKA HAY'ADDA

Qof kasta oo xubin ka noqonaya Golaha Maamulka waxaa laga doonayaa shuruudo la mid ah kuwa lagu xiray madaxda sare ee Hay'adda sida lagu qeexay qodobka 21aad, waxayna xilkooda ku waayi karaan si la mid ah sida madaxda sare ee Hay'adda sida lagu qeexay qodobka 22aad.

QODOBKA 19aad: GUNNADA XUBNAHA MAAMULKA HAY'ADDA

Shaqadda Golaha Maamulka ee Hay'adda waa shaqo dhiman, markii laga reebo shaqada Maareeyaha iyo Ku-xigeenkiisa oo shaqo buuxda ah, waxaana loo magacaabayaa dad shaqooyin kale haysta, waxayna yeelanayaan gunno-fadhi marka ay shirayaan, taas oo lagu xaddidi doono xeer-hoosaadka Hay'adda, waxaa kale oo ay xaq u yeelanayaan in laga bixiyo wixii kharash ah ee loo galo qabsoomidda shirarka.

QODOBKA 20aad: MAGACAABIDDA MAAMULKA HAY'ADDA

Xubnaha Hay'adda Korontada oo ay ka mid yihiin Maareeyaha iyo Ku-xigeenkiisa waxaa soo jeedinaya Wasiirka Wasaaradda, waxaana meel marinaya Golaha Wasiirrada.

QODOBKA 21aad: SHURUUDAHA MADAXDA HAY'ADDA

- 1) Mas'uul kasta oo kamid ah Madaxda Hay'addu waa inuu yahay Soomaali.
- 2) Da'diisuna aysan ka yarayn (30) sano.
- 3) Waa in uu dhimir ahaan fayowyahay, isla markaana gudan karo waajibaadka shaqo ee loo igmaday.
- 4) Waa in uusan ku dhicin xukun ka dhashay fal-dembiyeed ka reebaya in uu noqdo shaqaale Dowladeed, isla markaasna noqdaa qof leh asluub wanaag iyo dhawrsanaan.

- 5) Waxbarashada ka wato shahaado jaamacadeed, leeyahayna khibrad shan (5) sanno ah ugu yaraan.
- 6) Waa inuu leeyahay mid ama laba ka mid ah xirfadaha hoos ku qoran:
- 7) Aqoonta Sharciga, Daryeelka Macaamiisha, Maamulka iyo Maareynta, Tamarta, teknologiyada, Ingineernimada guud, midda korontada ama midda makaanigga.

QODOBKA 22aad: SABABAHA LAGU WAAYI KARO XILKA

- 1) Madaxda sare, xubnaha Hay'adda iyo dhammaan shaqaalaha kale ee Hay'addu waxa ay xilka ku waayi karaan in looga qaado sida ay ku yimaadeen ama si waafaqsan Sharciga Shaqaalaha Rayidka ee Dawladda.
- 2) Waxaa ka dheeri ah arrinta ku xusan faqradda 1aad ee Qodobkan oo xilka lagu waayi karaa arrimaha soo socda;
  - a) Geeri ku timaaddo;
  - b) Is-casilaad Hay'addu aqbashay;
  - c) Caafimaad-darro keeni karta gudasho la'aan xileed;
  - d) Xil-gudasho la'aan ama musuq uu ku sameeyey hawshiisa;
  - e) Ku-xad-gudubka Sharciga Korontada iyo shuruucda kale ee qabanaya.

QODOBKA 23aad. DANAHA ISKA HOR IMANAYA

- 1) Madaxda sare ee Hay'adda iyo shaqaalaha kaleba waxaa ka reebban in ay galaan hawlo liddi ku ah ama saamayn taban ku yeelanaya waajibaadkooda shaqo ee ku wajahan xilka Hay'adda.
- 2) Haddii sarkaalka ka tirsan Hay'adda ay la soo gudboonaato arrin keeni karta isdhaaf dano, sarkaalkaas waxaa ku waajib ah inuu ka joogsado gudashada waajibaadkiisa la xirirra arrintaas.
- 3) Iska horimaadka danta waxaa ka mid ah danaha ganacsi, xiriirka qoyska, iyo ka tolnimo.
- 4) Danahaasi waxaa ka mid ah saamiyada shirkadaha uu ku leeyahay sarkaalku, qof isaga ku tiirsan, isagu uu ku tiirsanyahay, ama qof qaraabadiisa ah, amaba saamiyo uu wakiil ka yahay sarkaalkaas, qof isaga ku tiirsan, isagu uu ku tiirsanyahay, ama qaraabadiisa ah.
- 5) Haddii ay dhacdo ku lug lahaanshaha xaaladaha ku xusan farqadaha (3) iyo (4), sarkaalka Hay'adda waxaa ku waajib ah:
  - a) In uu iska reebo ka-qaybgalka go'aan-qaadashada wixii ku saabsan arrintaas gacanta ay ku hayso Hay'addu.
  - b) In uu wareejiyo mas'uuliyaddiisa rasmiga ah ee ku aaddan go'aan ka gaarista arrinkaas, isagoo sababaynaya.
- 6) Waa sharci darro in xubin ka mid ah Guddiga ama shaqaale ka ah Hay'adda in uu dano toos ah ku yeesho shirkad hoos timaadda xayndaabka shaqo ee Hay'adda.

QODOBKA 24aad: XUQUUQDA SHAQAALAHA HAY'ADDA

Shaqaalaha Hay'addu waxay Xuquuqda iyo waajibaadka kala mid noqonayaan Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda.

QODOBKA 25aad: MIISAANIYADDA HAY'ADDA

- 1) Hay'addu waxa ay si sannadle ah u diyaarinaysaa miisaaniyaddeeda, si ay Wasaaraddu ugu gudbiso Golaha Wasiirrada.
- 2) Dakhliga Hay'addu wuxuu ka iman karaa;

- a) Qoondada tooska ee miisaaniyadda Dawladda
  - b) Dakhliga ka soo xarooda ganaaxyada la saaro shirkadaha ka hawlgala korontada si waafaqsan Sharcigan;
  - c) Khidmadda ay bixiyaan dhinacyada codsanaya Rukhsadaha iyo Rukhsadlayaasha;
  - d) Gunnooyinka khilaaf-xallinta;
  - e) Ilaha kale ee dakhli ee ay Hay'addu ku hesho si waafaqsan Sharcigan iyo Xeer-nidaamiyayaasha ka farcama.
- 3) Hay'addu waxa ay si madaxbannaan u diyaarinaysaa habraacyada maaliyadeed ee la xiriira shaqadeeda si waafaqsan Hannaanka Maamulka Maaliyadeed ee Dawladda.
  - 4) Shaqaalaha Hay'adda, mushaaraadkooda iyo gunnooyinkooda ka sokow, waxa loo qoondayn karaa gunnooyin dhiirigelineed oo laga soo jaray dakhliga ay usoo xarceyaan Dawladda.

CUTUBKA 4aad: RUKHSADAHA

QODOBKA 26aad: RUKHSAD

- 1) Rukhsadaha waxaa bixinaya Hay'adda Korontada Qaranka si waafaqsan Sharcigan iyo siyaasadda guud ee Wasaaradda.
- 2) Rukhsadaha waxaa loo bixiyaa hawlaha Dab-dhalinta, Gudbinta ama Qeybinta.
- 3) Qofna kama shaqeyn/gacansan karo tamarta korontada, ha ahaado dab-dhalin, dab-gudbin ama dab-qeybin koronto, dalka gudhiisa, isaga oo aan u haysan Rukhsad adeeg-bixin koronto, wixii intaa ka baxsan waxaa qeexi doono Xeer-nidaamiyaha Rukhsada.
- 4) Hay'addu waxa ay leedahay awoodda bixinta iyo diidmada Rukhsad koronto si waafaqsan shuruudaha Rukhsad-bixinta iyo xeer-nidaamiyayaasha Hay'adda.
- 5) Rukhsadlayaasha waxaa waajib ku ah in ay u hogaansamaan qodobbada Sharcigan, shuruudaha Rukhsadda, iyo Xeer-nidaamiyayaasha.
- 6) Hay'addu waxay yeelanaysaa awoodda qiimeynta shirkadaha adeeg-bixiyayaasha koronto ee u qalma Rukhsadaha.
- 7) Hay'addu marka ay go'aaminayso cidda u qalanta Rukhsadaha guud, waxay hubinaysaa in la maray dhammaan habraacyada iyo Xeer-nidaamiyayaasha u degsan rukhsad-bixinta.

QODOBKA 27aad: RUKHSAD-BIXIN

- 1) Hay'addu waxay bixin kartaa Rukhsadda bixinta adeeg koronto oo muddo cayiman ku astaysan sida uu qabo Xeer-nidaamiyaha Rukhsadaha.
- 2) Habka Codsiga Rukhsadaha korontadu wuxuu noqonayaa mid qoraal ah, laguna socodsiiinayo Hay'adda, iyada oo la raacayo qaabka ay Hay'addu u diyaarisay Rukhsad bixinta, laguna soo lifaaqayo macluumaadka loo baahanyahay iyo caddeyn muujinaysa in la bixiyey khidmaddii codsiga, si waafaqsan Sharcigan.
- 3) Hay'addu waa in ay ku siisaa codsadaaha jawaab qoraal ah muddada xeer-nidaamiyuhu dhigayo.
- 4) Hay'addu haddii ay go'aansato inaysan siin codsadaaha Rukhsad, waxay muddada xeer-nidaamiyuhu qeexayo qaab qoraal ah ugu wargelinaysaa codsadaaha, iyadoo u faahfaahinaysa sababaha go'aankeeda si waafaqsan Sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaasha.
- 5) Rukhsadda ay bixisey Hay'addu si waafaqsan Sharcigan, laguma wareejin karo, lagamana iibin karo qeyb ka mid ah ama dhammaan Rukhsadda adeegga Shakhshi ama shirkad kale iyada oo aan oggolaansho qoraal ah laga helin Hay'adda.
- 6) Rukhsadda guud ee adeegga korontada waxaa loo bixinayaa habka Rukhsad qaadashada guud, kaas oo ay ku jiraan Dhalinta, Gudbinta iyo Qeybinta korontada, waxaana qaadan

kara adeeg-bixiye buuxiyay habraaca qaadashada Rukhsadda guud, waxaana lagu qeexi doonaa xeer-nidaamiye u gaar ah.

- 7) Muddada Rukhsadda guud ee adeeg-bixiyaha koronto waxaa lagu nidaaminayaa xeer-nidaamiye u gaar ah, iyada oo lagala tashanayo Wasaaradda Tamarta iyo Biyaha, isla markaana la tixgelinayo baaxadda adeeg bixiyeyaasha korontada.
- 8) Qiimaha Rukhsadda guud iyo wixii la xiriira sida Dab-dhalinta, Gudbinta ama Qeybinta waxaa xaddidaya Hay'adda kaddib marka ay kala tashato Wasaaradda Tamarta iyo Biyaha, iyada oo la tixgelinayo duruufaha u gaarka ah dalka, waxaana lagu dhaqayaa xeer-nidaamiye ugaar ah.

QODOBKA 28aad: CUSBOONAYSIINTA RUKHSADDA

- 1) Hay'addu waxay cusbooneysiineysaa Rukhsadda marka uu Rukhsadlahu soo codsado, ka dib marka la hubiyo in wakhtigu ka dhammaaday, una hoggaansamay dhammaan shuruudihii hore ee lagu siiyay Rukhsadda sida ku cad Sharcigan iyo xeer-nidaamiyeyaasha Hay'adda.
- 2) Rukhsadluhu waa inuu soo codsadaa cusbooneysiinta inta aysan ka dhicin Rukhsaddii hore.
- 3) Haddii Rukhsadluhu uu ka dib dhaco waqtigii loogu talagalay cusbooneysiinta, Rukhsadlaha waxaa loo tixgelinayaa duruufaha keeni kara dib u dhac sababeysan oo maangal ah, haddii la waayo duruuf cad oo sababeysan wuxuu mudan doonaa ganaax sida lagu caddeyn doono xeer-nidaamiyeyaasha Hay'adda ee qeexaya habraaca ganaaxyada.
- 4) Haddii ay dhacdo in Hay'addu cusbooneysiin weydo codsiga, Rukhsadlaha wuxuu wadan karaa hawlahiisa shaqo si waafaqsan shuruudihii horay loogu siiyay illaa inta ay Hay'addu ka gaarayso go'aanka cusbooneysiinta.
- 5) Markasta oo ay Hay'addu qaadanayso go'aan diidmo cusbooneysiin, ama ay saarayso ganaax Rukhsadlaha jebiyey shuruudihii lagu siiyey Rukhsadda si waafaqsan Sharcigan, Hay'addu waxay go'aankeeda ku gudbinaysa hab qoraal ah.
- 6) Shirkadaha korontada wadaniya ah ee ka shaqeynayey dalka ka hor inta aan la dhagangelin Sharciga Korontada, Hay'addu waxay u tixgelineysaa jiritaanka sharciyaddooda, waxana la waafajin doonnaa Sharcigan.

QODOBKA 29aad: KA-TANAASULIDDA AMA DIB-U-SOO-CELINTA RUKHSADDA

Rukhsadlahu wuxuu u soo celin karaa Hay'adda Rukhsaddiisa asaga oo soo raacinaya qoraal ogeysiin ah waqti walba, si waafaqsan Sharcigan, waxayna soo-celinta Rukhsaddu hirgelayasaa marka Hay'addu hesho qoraalka rasmiga ah ee Rukhsadlaha.

QODOBKA 30aad: KALA-NOQOSHADA RUKHSADDA

Hay'addu waxa ay la noqon kartaa ama baabi'in kartaa Rukhsad ay bixisay marka ay dhacaan xaaladahan soo socda:

- 1) Haddii uu adeegsan waayo Rukhsadda, bixinna waayo adeegga lagu qeexay Rukhsadda waqti cayiman si waafaqsan Xeer-nidaamiyeyaasha.
- 2) Haddii Rukhsadluhu bixin waayo ganaaxa lagu saaray ku xad-gudubka Sharciga Korontada ee lagu siiyey Rukhsadda.

- 3) Marka uu fulin waayo ama u hogaansami waayo xeer-nidaamiyaha ay soo rogtay Hay'adda si waafaqsan Sharcigan.
- 4) Haddii uu Rukhsadluhu bixin waayo khidmadda ku waajibtay.
- 5) Haddii uu ku qanci waayo Rukhsadluhu go'aanka Hay'adda ee kala noqoshada Rukhsadda waxaa uu u dacwoon karaa maxkamadda awoodda u leh.

CUTUBKA 5aad: KORONTA GALINTA

QODOBKA 31aad: ISTARAATIIJIYADDA QARAN EE KORONTA GALINTA

- 1) Wasaaraddu iyada oo la tashanaysa Wasaaradaha Dawladaha Xubnaha ka ah Dawladda Federaalka, waxay diyaarinaysaa Qorshaha Qaran ee Koronto-Galinta iyo tabahiisa fulineed, iyada oo meel marintiisa kadib ku samayn doonta qiimayn iyo dib-u-eegis.
- 2) Wasaaradu waxay joogto u kormeeraysaa horumarka laga gaaray fulinta Qorshaha Koronto Galinta Qaran iyo tabahiisa fulineed, iyo sidoo kale:
  - a) Horumarinta hannaanka koronto gudbinta, iyo mareegta qaran ee korontada.
  - b) Horumarinta adeegyada koronto ee bannaanka ka ah mareegta qaran ee korontada oo ay ku jirto korontada laga dhaliyo ilaha is-cusboonaysiisa.
- 3) Wasaaraddu, iyada oo kaashanaysa wasaaradaha Dawladaha Xubnaha ka ah Dawladda Federaalka, waxay kor joogteyneysaa, uruurineysaana xogaha ku saabsan koronta galinta guud ee dalka.

QODOBKA 32aad: BAAHINTA HELIDDA KORONTADA

- 1) Adeeg-bixiyayaasha korontadu waa in ay ku dedaalaan gaarsiinta adeegga koronto magaalooyinka, tuulooyinka iyo miyiga dalka.
- 2) Wasaaraddu waa in ay ku dedaashaa fududeynta sidii adeegga koronto loo ballaarin lahaa si loo daboolo baahida dalka oo dhan.
- 3) Si gaar ah Wasaaraddu waxa ay masuul ka tahay koronto galinta miyiga, waana in ay ku dhiirrigeliso adeeg-bixiyayaasha koronto in ay deegannadaas adeeggooda gaarsiyaan.
- 4) Goorta iyo goobta la awoodo, tignoolajiyad ahaan iyo dhaqaale ahaan, baahinta helitaanka korontada waxaa ka mid noqon doona horumarinta adeegyada koronto ee aan qaybta ka ahayn hannaanka gudbinta guud, shabakadaha kooban, nidaamyada cadceedda dabka ka dhaliya ee madaxabannaan, iwm.

QODOBKA 33aad: NIDAAMINTA KORONTO-GELINTA MIYIGA

- 1) Wasaaradda waxaa loo igmaday xaqiijinta helitaanka koronto loo simanyahay oo ku baahsan Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, taas oo lagu hirgelin doono soo saarista xeer u gaar ah oo fududeynaya ballaarinta helitaanka koronto jaban, iyada oo loo marayo abuurista jawi maalgashi oo hufan isla markaana tartan xor ah ku dhisan.
- 2) Wasaaraddu waxa ay soo saari kartaa xeerar lagu maamulayo dhinacyada farsamada iyo tayada koronto galinta miyiga, kuwaas oo ka qayb qaadan kara dhiirrigelinta maalgashiga koronto ee miyiga iyo hoos u dhigista kharashaadka la xidhiidha helitaanka korontada.
- 3) Wasaaraddu iyada oo raacaysa shuruudaha Rukhsadaha bixinta adeegga koronto, waxay u astayn kartaa waqtiyo ku filan oo dabacsan wixii ku saabsan u hoggaansanaanta halbeegyada iyo habraacyada ay dhigayaan qodobbada sare ku xusan.
- 4) Wasaaraddu waa in ay soo saartaa hab-raacyada, halbeegyada iyo xeer-nidaamiyaha ku habboon hirgelinta qodobbada kor ku xusan

**CUTUBKA 6aad: TAMARTA IS-CUSBOONEYSIISA IYO DHAWRISTA
KORONTADA**

QODOBKA 34aad: TAMARTA IS-CUSBOONEYSIISA

- 1) Wasaaradda waxay kor u qaadaysaa horumarinta iyo isticmaalka teknoolijiyada ilaha tamarta is-cusboonaysiisa oo ay ka mid yihiin qorraxda, dabaysha, biyo xireenada, hirarka iyo qashinka aan sumaysnayn
- 2) Wasaaraddu waxay dhiirrigelineysaa isticmaalka tamarta is-cusboonaysiisa iyada oo u maraysa:
  - a) Samaynta istaraatiijiyad qaran oo isku duwaysa cilmi-baarista tamarta is-cusboonaysiisa.
  - b) Kobcinta kartida shaqaalaha, suuq-gaynta, dab-dhalinta iyo qaybinta shirkadaha gaarka loo leeyahay iyo kuwa danta guud.
  - c) Dhiirrigelinta isticmaalka haraaga qashinka aan sumaysnayn ee laga dhaliyo tamarta.
  - d) Dhiirrigelinta horumarka ku habboon awoodda wax soo saarka, rakibaadda, dayactirka, iyo teknoolijiyadda tamarta is-cusboonaysiisa.
  - e) Kor u qaadista xiriirka iyo iskaashiga hay'adaha caalamiga ah ee ka shaqeeya tamarta si loo gaaro awood buuxda oo looga faa'idaysan karo ilaha tamarta is-cusboonaysiisa ee dalka.
  - f) Sameynta xarun lagu kaydiyo xogaha tamarta is-cusboonaysiisa.

QODOBKA 35aad: QORSHAHA BEEKHAAMINTA IYO TAYEYNTA TAMARTA

- 1) Wasaaradda waxay tayeyn iyo beekhaamin u samaynaysaa mashaariicda tamarta qaran.
- 2) Wasaaradda, waxay horumarinaysaa qorshaha beekhaaminta iyo tayaynta tamarta iyadoo xaqiijinaysa:
  - a) In lagu muujiyo calaamadaha heerka tayo ee qalabka korontada iyo agabka kale ee la isticmaalayo.
  - b) Qaadista tallaabo kasta oo lagama maarmaan ah si loo abuuro wacyigelin loona faafiyo macluumaadka khuseeya tayaynta isticmaalka tamarta iyo beekhaaminteeda.
  - c) Ku dhiirrigelinta macaamiisha, shirkadaha bixiya adeegga koronto iyo ha'ayadaha cilmi baarista ee beekhaaminta tamarta.
  - d) Fulinta barnaamijyo iskaashi oo la xiriira tayaynta isticmaalka tamarta iyo beekhaaminteeda.
  - e) Bixinta dhiirrigelin maaliyadeed marka shirkad koronto ay maalgelin ka sameyneyso miyiga.

CUTUBKA 7aad: MAALGASHIGA

QODOBKA 36aad: MAALGASHI SHISHEEYE

- 1) Waxii maalgashi shisheeye ah ee ku saabsan tamarta waxaa Xukuumadda wakiil uga ah Wasaaradda Tamarta iyo Biyaha, iyada oo la raacayo sharciyada Maalgashi ee dalka
- 2) Si waafaqsan shuruucda maalgashiga dalka, Wasaaraddu waxay dhiirrigelineysaa, dhawreysaana xuquuqda shirkadaha korontada waddaniga ah iyo guud ahaan maalgeshadayaasha.

- 3) Wasaaraddu, iyada oo la kaashanaysa wasaaradaha u xilsaaran Maaliyadda iyo arrimaha dhaqaalaha, raacaysana nidaamka lagu dejiyay Sharciga Maalgashiga Shisheeye waxa ay mas'uul ka tahay abuuridda jawi ogolaan kara in shirkadaha shisheeye ay maalgashi ku sameeyaan Tamarta soomaaliya.
- 4) Wasaaraddu iyada oo ka duulaysa xaqiijinta hadafyada koronto gelinta qaran, waxa ay heshiisyo la geli kartaa dhinacyo shisheeye si waafaqsan Sharcigan iyo sharciyada kale ee khuseeya.
- 5) Shirkadaha maalgashiga shisheeye waxay wax ku darsan karaan oo kaliya shirkadaha adeegga korontada bixiya ee wadaniga ah, Wasaaradda ayaa hubineysa heshiisyada ay wada galayaan dhinacyada wax isku darsanayaa
- 6) Si loo helo maalgashi shisheeye Wasaaradda ayaa u xilsaaran dajinta xeer-nidaamiye lagu dhaqo kuna salaysan tartanka suuqa xorta ah oo soo jiita maalgashadayaasha iyada oo laraacayo shuruucda maalgashiga shisheeye.
- 7) Heshiis kasta oo maalgashi hadii uu jebiyo sharciyada maalgashiga xukuma ama siyaasadaha Wasaaraddu dejisay waxaa laga soo qaadi karaa waxba-kama-jiraan.

QODOBKA 37aad: MAALGASHIGA MUWAADINKA

- 1) Sharciga korontadu wuxuu dhawrayaa, dhiirrigalinayaa, mudnaan gaar ahna siinayaa maalgashiga waddaniga ee dhinaca korantada si kor loogu qaado dhaqaalaha dalka.
- 2) Wasaaradda ayaa dejinaysa siyaasado iswaafajinaya maalgashiyada muwaadaniinta iyo maalgashiyada shisheeye iyada oo eegaysa danta guud iyo maslaxada muwaadinka.

QODOBKA 38aad: WAXA REEBBAN IN LA MAALGASHADO

- 1) Waxaa reebban qashinka warshadaha, Maadooyinka sunta ah, kuwa xanbaarsan shucaaca halista ah iyo qashin kasta oo dhalin kara waxyeelo bini'aadamnimo iyo mid deegaan.
- 2) Wax kasta oo saamayn kara caafimaadka bulshada iyo isku dheelli-tirnaanta deegaanka. (Biodiversity)
- 3) Waxaa reebban in Maalgashiga shisheeye uu ku lugyeesho habab tartan oo sharci darro ah, oo ujeeddadoodu yihiin in saamayn taban loo gaysto maalgashadaha wadaniga ah.
- 4) Waxaa reebban maalgashade shisheeye oo aan shuraako la ahayn Maalgashade waddani ah.
- 5) Maalgashade kasta oo aan u hogaansamin xeer-nidaaminta Wasaaradda Tamarta iyo Biyaha iyo shuruucda kale ee kusheysa maalgashiga shisheeye, heshiiskiisa maalgashi waa waxba-kama-jiraan.

QODOBKA 39aad: DEEQAHA IYO WADAAGGA MAALGASHIGA GAARKA AH IYO KAN GUUD

- 1) Deeqaha waxaa loola jeedaa waxii taakulo farsamo iyo dhaqaale ah oo ku aaddan tamarta ee deeqbixiye ugu deeqo Soomaaliya.
- 2) Wax kasta oo deeq ah kuna aaddan tamarta ee dalka loogu deeqo waxaa mas'uul ka ah Wasaaradda iyadaana maamulaysa una qoondaynaysa mashaariicda lagu taabba-galinayo iyo dhinacyada kala duwan ee looga faa'idaynayo si waafaqsan siyaasadaha qaranka, istaraatiijiyadaha iyo qorshayaasha Dawladda, si loo gaaro koronta gelin qaran.
- 3) Wasaaraddu way kula shirkoobi kartaa deeqaha ay hesho shirkadaha si ganacsi wadaag ah iyada oo raaceysa nidaamka wax-iskudarsiga hantida gaarka iyo tan guud.

- 4) Wasaaradda deeqaha soo gaara waxay sida ugu haboon wax uga qoondaynaysaa Dowladaha Xubnaha ka ah Dawladda Federaalka iyada oo loo firinaayo baahiyaha iyo xaaladaha gaarka ah ee marka taagan.
- 5) Sharcigan wuxuu ogolaanayaa wadaagga maalgashiga guud iyo midka gaarka ah ee ay shirkadaha gaarka ah kula shirkoobayaan Dawladda, ama dowladdu kula shirkoobeyso shirkadaha gaarka ah, waxaana dawladda wakiil uga noqonaya Shirkadda Korontada Qaranka.

CUTUBKA 8aad: WADA-TASHIGA SHIRKADAH KORONTADA

QODOBKA 40aad: HABKA WADA-TASHIGA

- 1) Wasaaraddu waxa ay xilli ka xilli qabanaysaa wada-tashiyo guud oo ku saabsan arrimaha la xiriira siyaasadda iyo istaraatiijiyadda Xukuumadda iyo dhaqangelinta Siyaasadda Qaran ee Tamarta. Wasaaraddu waxa ay u wakiilan kartaa wadatashiyadaas Hay'adda.
- 2) Hay'addu waa in ay qabato wadatashiyo joogto ah oo la xiriira arrimaha khuseeya korontada qaranka.
- 3) Wadatashiyada ay hagayso Wasaaradda ama Hay'adda waa in ay noqdaan kuwo u dhaca si daahfuran, ujeeddooduna tahay sidii looga wadashaqeyn lahaa danta guud iyo dhisidda kalsooni dhexmarta Dawladda iyo shirkadaha ka shaqeyna korontada.
- 4) Hay'addu waxay ururinaysaa dhammaan fikradaha iyo talooyinka ka soo baxa wadatashiyada, waxayna ka soo saaraysaa nuqullo qoraal ah, waxaana lala wadaagi karaa shirkadaha. Ciddii si gaar ah u danaynaysana waxaa la siin karaa nuqul kamid ah talooyinkii ka soo baxay wada-tashiga, iyada oo laga qaadaayo lacag qiimaheeda ay u goysyo Hay'addu, oo u dhiganta kharashkii ku baxay daabacaadda qoraalkaas, taas oo aan laga doonayn macaash ama faa'iido.

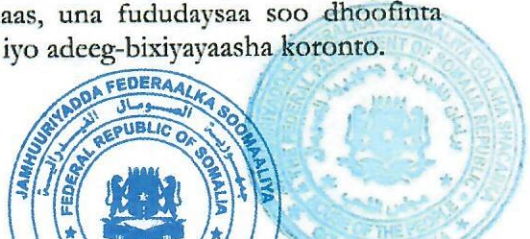
QODOBKA 41aad: SHURUUDAHA WADA-TASHIGA

- 1) Hay'addu waxay soo jeedin kartaa shir wadatashi iyada oo u diraysa ogeysiis shirkadaha. Ogeysiisku waa in uu habkan noqdo:
  - a) Waa in la xuso waqtiga wadatashiga.
  - b) Soo-bandhigidda sababta wadatashiga iyo macluumaadka looga baahan yahay in looga hadlo.
  - c) Muddada ay furan tahay in la soo gudbiyo fikradaha oo ay la socdaan dhammaan wixii lifaaqyo ah ee la xiriira.
  - d) Wixii qoraallo ah oo kaabaya ciddii daneyneysa inay soo dirto fikraddeeda.
  - e) Wixii warbixin kale ah oo ay Hay'addu u aragto inay ku habboon tahay arrinta la rabo in laga hadlo.
  - f) Hay'addu waxay hubinaysaa in ogeysiiska wadatashiga la gaarsiiyay shirkadaha waqti ku filan.
- 2) Talooyinka ka soo baxay wadatashiga lala yeeshay Shirkadaha, Hay'adda iyo Wasaaradduba waxa ay siinayaan tixgelin.

CUTUBKA 9AAD: TAYADA IYO XAQA MARINKA

QODOBKA 42aad: TAYADA QALABKA KORONTO EE LA SOO WAARIDO

- 1) Si waafaqsan habraacyada iyo xeer-nidaamiyayaasha xukuma tayada qalabka korantada, Hay'addu waa in ay korjoogtaysaa tayada qalabkaas, una fududaysaa soo dhoofinta qalabka soo-waaridayaasha, ganacsatada tafaariiqda iyo adeeg-bixiyayaasha koronto.

- 2) Iyada oo la fulanayo faqradda (1) ee qodobkan, Hay'addu waa in ay wadatashi guud la yeelataa soo-waaridayaasha, ganacsatada tafaariiqda, iyo adeegg-bixiyayaasha koronto si looga gaaro Isfahan habka maamul ee loo tijaabinayo qalabka kortono.
- 3) Hay'addu waxa ay diiwaangelin doontaa dhinacyada awoodda loo siiyay inay tijaabiyaan qalabka korontada.
- 4) Soo-waaridayaasha, ganacsatada tafaariiqda, iyo adeegg-bixiyayaasha koronto waxa ay soo jeedin karaan wax ka badalka, ka reebista iyo ku biirinta wixii la xiriira dhinacyada loo igmanayo baarista tayada agabka korontada.
- 5) Muwaadin kastaa wuu soo waaridi karaa qalab koonto, haddii uu u haysto ogolaansho, si waafaqsan xeerarka khuseeya, isagoo bixinaya khidmadaha ku waajibay oo kali ah.

QODOBKA 43aad: XAQA MARINKA ADEEG-BIXIYAHA

- 1) Rukhsadlaha bixiya adeegga Koronto wuxuu xaq u leeyahay in si waafaqsan Sharciga loogu oggolaado dhex-maris uu dhex-marsado dhulka danta guud qalabkiisa, meel walba oo waddanka ka mid ah, marka uu dhisayo, dayactirayo ama ka shaqeynayo xarumaha looga baahan yahay gudashada waajibaadka Rukhsadda loo siiyey si waafaqsan shuruudaha iyo xeerarka Rukhsadda la siiyay, si uu u bixiyo adeegga korontada, taas oo ku xiran in:
  - a) Rukhsadluhu uu wargeliyo Hay'adda iyo hay'adaha kale ee ku shaqada leh haddii uu rabo in uu kaabayaal koronto ka dhiso dhul dawladeed, ka hor inta aanu shaqada billaabin;
  - b) Rukhsadluhu waa in uu u hogaansamaa sharciyada iyo xeerarka qabanaya ee khuseeya maamulka deegaanka iyo saamaynta bulsho ee hawlihiisa uu dhulka dawladeed ka fulinayo sababi karaan.
- 2) Rukhsadlaha bixiya adeegga korontada wuxuu xaq u leeyahay si waafaqsan Sharcigan in uu dhex marsado qalabkiisa dhulalka sida gaarka loo leeyahay:
  - a) Iyada oo oggolaansho la weydiisanayo milkiilaha leh marinka la dhexmarayo.
  - b) Rukhsadlaha bixiya adeegyada korontada waxaa ku waajib ah in uu dayactiro dhibka uu u geystay hantida gaarka ah iyo tan guud, sida uu qabo Sharciga Korontada Qaranka.
- 3) Hay'addu waxay soo rogeysaa xeer-nidaamin lagu qeexayo qaabka loo bixinayo magdhawga lagu hagaajinayo dhibka uu geysato isticmaalka xaqa loo siiyey dhex marsashada qalabka dhulka guud ama kan gaarka ah.
- 4) Hay'addu waxay leedahay awood ay ku dhegeysato, go'aanna uga gaarto wixii is-afgaran-waa ah ee ka dhasha isticmaalka xaqa marinka ee adeeg bixiyuhu xaqa u leeyahay.

CUTUBKA 10aad: SHIRKADDA KORONTADA QARAN IYO MAREEGTA QARAN

QODOBKA 44aad: SHIRKADDA KORONTADA QARAN

- 1) Wasaaraddu waa in ay dhiirigelisaa horumarinta Mareegta Korontada Qaran si waafaqsan Sharcigan iyo Xeer-nidaamiyeyaashiisa.
- 2) Waxaa la dhisayaa Shirkad Qaran oo maamusha horumarinta, hawlgelinta, iyo gacan-ku-haynta Mareegta Qaran.
- 3) Shirkadda Korontada Qaran waxa ay hoos timaaddaa Wasaaradda.

- 4) Shirkadda ayaa mas'uul ka ah dhammaan hawlaha Gudbinta ee lagu qabto Mareegta Qaran.
- 5) Shirkaddu waxay qaban kartaa hawlo Dab-dhalin oo dan guud ah, ama ka qayb qaadanaya horumarinta tamarta is-cusboonaysiisa, ama qeyb ka ah ka miradhalinta ujeeddooyinka Wasaaradda ee korontada qaranka.
- 6) Shirkadda waxa ay qaban kartaa hawlo qaybin taas oo ka qeyb qaadanaysa ka mirodhalinta ujeeddooyinka Wasaaradda ee ku aaddan koronta galinta qaranka.

QODOBKA 45aad: ISKU-XIRKA MAREEGTA QARAN

- 1) Adeeg-bixiyeyaasha raba in ay ku xirtaan Mareegta Qaran waxay heshiis isku-xir la galayaan maamulka Mareegta Qaran, si waafaqsan Sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaashiisa.
- 2) Heshiisyada ku-xirashada Hannaanka Gudbinta ayaa noqonaya kuwo ku salaysan hannaan heshiiseed midaysan oo waafaqsan qodobada Sharcigan iyo xeer-nidaamiyaha gudbinta koronta.

QODOBKA 46aad: SHURUUDAHA ISKU-XIRKA

- 1) Habka ku-xirashada Hannaanka Gudbinta waxaa diyaarinaya Hay'adda ayada oo kaashanaysa Wasaaradda.
- 2) Haddii uu dhinac ku wax-yeelloobo hannaanka isku-xirka, waxaa u furan in uu cabasho usoo gudbiyo Wasaaradda.
- 3) Haddii shirkadi bixin waydo khidmadda lagu yeeshay ee ka dhalatay ku-xirashada Hannaanka Gudbinta, waxaa lagu dhaqayaa Sharcigan iyo xeer-nidaaminta Hay'adda iyo Xeerka Madaniga Soomaaliyeed.

QODOBKA 47aad: DIIWAAN-GELINTA HESHIISYADA ISKU-XIRKA

- 1) Adeeg-bixiyayaasha korontada waxay ka diiwaan-gelinayaan Hay'adda Korontada heshiiska ay ku macaamileen maamulka Hannaanka Gudbinta inta lagu guda jiro muddada uu qeexayo xeer-nidaamiyaha khuseeya.
- 2) Hay'adda waxay qiimeeyneysaa shuruudaha heshiiska isku-xirka in uu waafaqsan yahay Sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaasha Hay'adda.

QODOBKA 48aad: SHURUUDAHA JARIDDA ISKU-XIRKA

- 1) Dhinacyada galay heshiiska isku-xirka ee shirkadaha adeegga bixiya iyo maamulka Mareegta Qaran kama bixi karaan heshiiska iyaga oo aan ka haysan ogolaansho qoraal ah Hay'adda Korontada.
- 2) Hay'adda waxay dhiirrigalineysaa iskaashiga bixiyayaasha adeegga korontada iyo maamulka Mareegta Qaranka.
- 3) Haddii shirkadaha iyo maamulka Mareegta Qaran ku heshiin waayaan arrimaha kor ku xusan Hay'adda Korontada ayaa soo dhexgaleysa si loo xaliyo khilaaafka iyada oo mudnaanta koowaad la siinayo danta guud.

QODOBKA 49aad: HABRAACA ISKU-XIRKA GUDBINTA

- 1) Hay'adda waxay diyaarineysaa habraaca loo marayo isku-xirka shirkadaha iyo Mareegta Qaran.
- 2) Habraaca isku-xirka wuxuu kulansanayaa arrimaha soo socda:

- a) Waqtiga wada-xaajoodka gunaanadka heshiiska isku-xirka.
- b) Tayada qalabka, xaddiga Korontada iyo heerka adeegga.
- c) Habraaca dajinta tariifada.
- d) Dhawrista lahaanshaha gaarka ah.
- e) Ilaalinta sirta ganacsiga
- f) Fududaynta xiriirka dhinacyada.
- g) Xaddidaadda tariifada isku-xirka marka ay dhinacyadu ku heshiin waayaan.

QODOBKA 50aad: NIDAAMINTA MAREEGTA KORONTADA QARAN

- 1) Mareegta Qaran waxaa hagaya xeer-nidaamiye gaar ah, waxaana adeegsan kara oo kaliya Rukhsadlaha loo diro dabka uu dhaliyo isagoo isticmaalaya hannaanka gudbinta.
- 2) Shirkadaha ku xiranaya waxay mas'uul ka yihiin qorsheynta, maalgelinta, naqshadaynta, horumarinta iyo gacan-ku-haynta qeybaha dab marinta ee ay ku leeyihiin Mareegta Qaranka.
- 3) Wasaaradda waxay dajineysaa qorshayaasha lagu horumarinayo laguna maamlulayo nidaamka gudbinta korontada si ay u daboosho baahida horumarineed ee ka taagan adeegga korontada.
- 4) Mareegta korontada iyo hannaanka guud ee gudbinta korontadu waxa ay hoostagayaan Wasaaradda, shaqo-gelin iyo horumarin intaba, si waafaqsan xeer-nidaamiyaha Mareegta Korontada Qaran.

CUTUBKA 11aad: DHALINTA IYO QAYBINTA KORONTADA

QODOBKA 51aad: QAYBINTA KORONTADA

- 1) Shirkad kasta oo haysta Rukhsadda qaybinta korontada waa in ay isticmaashaa qaabka heshiishka ay diyaarisay Hay'adda Korontada Kaas oo ku saleysan xuquuqda iyo mas'uuliyadda Rukhsadlaha iyo macaamiisha.
- 2) Marka ay diyaarinayso hannaanka heshiishka ee ku xusan farqada (1), Hay'addu waa in ay hubisaa in uu dhameystay shuruudaha heshiishka, sida:
  - a) Xadidaadda mas'uuliyadda ka unkamaysa Rukhsadda.
  - b) Nidaaminta goynta adeegga koronto.
  - c) Nidaaminta cabirka isticmaalka iyo qaan-sheegadka adeegga korontada.
  - d) Latashiga iyo ogeysiinta isbadaladda shuruudaha heshiishka.
  - e) Xalinta cabashooyinka iyo khilaafaadka.

QODOBKA 52aad: XAQA MARINKA ADEEG BIXIYAHA KORONTO

QEYBINTA

- 1) Ka hor shaqada, Rukhsadlaha waa in uu bixiyaa ogeysiin ku aaddan soo gelidda dhulka uu adeegga marinayo, isla markaana ogolaansho ka haystaa mulkiilaha dhulka.
- 2) Rukhsadlaha wuxuu xaq u leeyahay gelidda dhul uu ku rakiban yahay qalab koronto si uu baaritaan ama dayactir ugu sameeyo qalabka.
- 3) Goobaha korontada laga bixiyo ee dhulka hoostiisa ama dushiisa ee la dumiyey waa in lagu soo celiyaa sidoodii hore, waxaana la dulsaaraayaa kharashka dayactirka ku baxaya Rukhsadlaha sababta lahaa.
- 4) Rukhsadlaha qeybinta korontadu waa in uu dhiso, hagaajiyo, rakibo baallayaalka, fiilooyinka ama xargaha korontada qaada, kuwaas oo ku yaal dhulka hoostiisa, korkiisa,

dhinacyada wadooyinka, iyada oo la raacayo xeer-nidaaminta gudbinta iyo qeybinta dabka.

- 5) Rukhsadlaha waxaa loo ogol yahay jebinta, jeexidda, iyo qodidda goob kasta oo ka mid ah goobaha uu siiyo korontada, wuxuuna hagaajin karaa khadadka korontada ee ka korreeya ama ka hooseeya jidadka ka dib marka uu fasax ka helo hay'adaha ay khuseeyso iyada oo laga rabo inuu ku soo celiyo waddada sida ay ahayd ama uu bixiyo qarashaadka ku baxaya hagaajinteeda si waafaqsan faqrada 5aad ee qodobkan.

QODOBKA 53aad: DAB-DHALINTA

- 1) Habka dab-dhalinta wuxuu yeelanayaa xeer-nidaamiye u gaar ah oo ay soo saaraysa Hay'addu.
- 2) Iyada oo aan la jabineyn sharcigan, dab-dhaliyaha Rukhsadda qaatay ama laga dhaafay codsigeeda, ayaa dhisan kara, dayactiri kara ama ka shaqeyn kara xarun dab dhalin.
- 3) Adeegbixiye kasta oo lagu soo qeexay faqradda (2) wuxu koronto ka gadi karaa cid kasta oo awood loo siiyay gudbinta ama qeybinta korontada.
- 4) Adeeg-bixiye kasta oo lagu soo qeexay faqradda (2) looma diidi karo in uu gudbiyo ama uu qaybiyo korontada uu dheliyay, wuxuuna u hogaansamayaa qodobbada Sharcigan ee la xiriira gudbinta, qeybinta ama ku-xirashada mareegta qaran.
- 5) Sida kor lagu soo qeexay (1) awoodda koronto dhelinta iyo arrimaha farsamo ee la xiriira waxaa go'aamin doona maamulka hannaanka gudbinta.

QODOBKA 54AAD: XALINTA KHILAFAADKA

- 1) Hay'adda waxay si dhexdhexaad ah uga hawl-galaysaa xallinta wixii khilaaf ah ee ka dhex dhasha:
  - a) Laba Rukhsadle,
  - b) Rukhsadle iyo Shirkadda Qaran, ama
  - c) Macmiil iyo Rukhsadle korontada dhaliya, gudbiya, qaybiya ama ka ganacsada.
- 2) Hay'adda waxay guddi dhexdhexaadin u saaraysa xallinta wixii khilaaf ah ee loo soo gudbiyo, wixii go'aan ah ama tallaabo ah ee uu guddigaasi qaado waxaa loo qaadanayaa inuu yahay mid ka soo fulay Hay'adda.
- 3) Wasaaraddu waxay dajinaysaa habraacyada ay tahay in loo raaco xallinta wixii khilaaf ah ee ka yimaaddo adeegga korontada.
- 4) Dhinac kasta oo ku qanci waaya go'aanka guddiga dhexdhexaadineed iyo guud ahaan go'aammada Hay'adda waxaa u furan in uu racfaan uga qaato maxkamadda awoodda u leh.
- 5) Hay'adda, xilliga ku habboon, iyada oo ka duulaysa go'aan keeda ama cabasho soo gaadhay, waxay samayn kartaa baaritaan ay u xil-saarto qofka ay rabto oo ay ku kabayso intii kale ee looga maarmi waayo, iyada oo ka soo saaraysa warbixin qoraal ah baaritaankaas.

CUTUBKA 12aad: TARIIFADDA, TAYADA ADEEGGA IYO HALBEEGYADA FARSAMO

QODOBKA 55aad: TARIIFADA KORONTADA

- 1) Si waafaqsan Sharcigan waxay Hey'addu soo saaraysaa xeer-nidaamiyaha tariifooyinka iyo khidmadaha adeegga koronto bixinta.
- 2) Qaaciidada tariifad dejinta iyo qodobada adeeg bixinta waa in lagu saleeyaa habraacyada maamulka maaliyadeed ee khuseeya.

- 3) Marka la dejinayo halbeegyada tariifada waxaa lagu xisaab-tamayaa arrimaha soo socda:
  - a) In bixiyeyaasha adeegga korontada ee sida habsamida leh u hawlgala ay u suurta gasho in ay so ceshtaan kharashkii ka galay hawlahooda ganacsi isla markaana ay faa'ido macquul ah ka helaan raasamaalkoodii ay maalgashteen.
  - b) In la hubiyo in tariifada lagu xisaabiyo kharashyada kala duwan, iyadoo qiimaha tariifada wax laga beddeli karo, si ku-meelgaar ah mararka uu sicirku aad isku badbaddalo.
  - c) In tariifada lagu xisaabiyo, haddii ay jiraan, deeqaha iyo lacagaha lagu kabo adeegga koronto dhalinta iyo qaybinta, sidaa awgeedna tariifada qiimeheeda hoos loogu dhigo.
  - d) In dhiirrigalin loo sameeyo horumarinta farsamo iyo midda dhaqaale ee adeegga korontada iyo sare u qaadidda tayada adeeg-bixineed.
  - e) Hanaanka tariifada waa inuu noqdaa mid ogolaanaya qeybo kala duwan oo ka mid ah macaamiisha in ay iska kaabaan kharashka iyo lacagaha tariifada.

QODOBKA 56aad: HALBEEGYADA TAYADA BIXINTA ADEEGGA KORONTO

- 1) Hay'adda Korontada qaranka waxay dejineysaa halbeeyo haga tayada koronto, midda adeeg iyo tan dhaqaale ee koronto bixinta:
  - a) Halbeegyada tayada koronto waxaa ka mid noqonaya heerka qulqulka koronto oo noqda heerkii ku haboonaa.
  - b) Tayada adeeg waxaa qeyb ka noqonaya saacadaha adeegga koronto, jaridda korontada, muddada ay go'naanayso, nabadgelyada iyo bedqabka qalabka korontada.
  - c) Tayada dhaqaale waxaa ka mid noqonaya waqtiga ay qaadato galinta korontada, cabirka saxan ee isticmaalka korontada, qaabka hufan ee khidmad ururinta iyo cabashooyinka macaamiisha oo waqti macquul ah wax laga qabto.
- 2) Halbeegyada ay hay'adda u dejinayso tayada bixinta adeegga koronto waa in ay noqdaan kuwo u danaynaya macaamiisha, ayna dhaqangalin karaan bixiyeyaasha adeegga korontada isla markaana ah mid si cilmiyaysan loo qiimayn karo.
- 3) Hay'addu waxay awood u leedahay in ay go'aamiso hannaanka kor loogu qaadayo tayada korontada isla markaana muddayso heerarka tayo ee ay xilli ka xilli soo rogtu.
- 4) Halbeegyada tayada korontada waxa ay noqon karaan kuwo ku jaan-go'an noocayada kala duwan ee macaamiisha, deegaannada iyo farsamooyinka dhalinta korontada. Qeybqeybintaasi waa in ay marwalba ku salaysnaato tignoolajiyadda iyo dhaqaalaha, waana in ayna gooni u soocin macmiil gaar.
- 5) Markii ay dejinayso halbeegyada haga tayada korontada, Hay'addu waa in ay danta macaamiisha mudnaanta siisaa, iyada oo tixgalinaysa baahida ay u qabaan edeegga iyo awooddooda dhaqaale.

QODOBKA 57aad: HALBEEGYADA FARSAMO

- 1) Iyada oo lala tashanayo adeeg-bixiyeyaasha iyo dancayyaasha kale ee ay khusayso, Hay'addu waa in ay soo saartaa xeer-nidaamiye lagu nidaamiyo dhismaha, hawlgalka, iyo dayactirka kaabayaasha korontada.
- 2) Dhammaan kaabayaasha korontada ee cusub waa in ay u hoggaansamaan xeerarka farsamada.
- 3) Kaabayaasha jira waa in si tartiib tartiib ah loo cusboonaysiiyaa si loogu hoggaansamo xeerarka farsamada.

- 4) Habka iyo waqtiga loogu talagalay cusboonaysiinta horumarinta ah waxaa go'aan ka gaaraya Hay'adda iyada oo la tashanaysa adeeg-bixiyeyaasha.

CUTUBKA 13aad: XUQUUQDA SHIRKADAHA KORONTADA IYO MACAAMIISHA

QODOBKA 58aad: XUQUUQDA SHIRKADAHA KORONTADA

- 1) Si waafaqsan shuruucda maalgashiga dalka waa in la dhiirrigeliyaa, lana ilaaliyaa xuquuqda shirkadaha korontada waddaniga ah iyo guud ahaan maalgashadayaasha.
- 2) Wasaaraddu waxay ka ilaalineysaa shirkadaha korontada wadaniga ah in uu ku yimaado burbur, khasaare ama hoos u dhac sababtiisu tahay tartan sharci darra ah ama maalgashade shisheeye ka yimid.
- 3) Si loo ilaaliyo dhaqaalaha shirkadaha korontada dalka, waxay Wasaaraddu soo saareysaa xeer-nidaamin u gaar ah.
- 4) Shirkaduhu waxay samaysan karaan dallad ay ku midaysan yihiin shirkadaha bixiya adeegga korontada dalka.

QODOBKA 59aad: XUQUUQDA MACAAMIISHA

- 1) Wasaaraddu waxaa ay ilaalinaysaa xuquuqda macaamiisha.
- 2) Macaamiishu waxaa ay xaq u leeyihiin in ay helaan koronto ku filan, taya leh, qiimiheeduna jaban yahay.
- 3) Qiimaha tariifadda korontada dadweynaha laga qaadayaa waa in ay ku xaddidnaataa qiimaha suuqa iyada oo la dhowrayo xuquuqda macaamiisha.
- 4) Macmiil kasta oo ku waxyeellooba khatar ka dhalatay adeeg koronto, lana xaqiijiyo in uu macmiilku masuuliyadda lahayn, waxaa magdhabaya cidda sababtay. Hay'addu waa inay xaddidaa xaaladaha iyo shuruudaha gaarka ah ee magdhawiyada.
- 5) Xargaha korontada ee mara khadadka hoose iyo kuwa kore waa in ay ahaadaan kuwa xafidan oo si joogto ah loo dayactiro si looga ilaaliyo bulshada khataraha kaga imaan kara.
- 6) Shirkadaha waxaa waajib ku ah ilaalinta badqabka nafta, maalka macaamiilka iyo ka deegaankaba.
- 7) Waxaa reebban takoor, ku xad gudub ama waxyeello kasta ee loo geysto macmiilka.
- 8) Si loo ilaaliyo xuquuqda macaamiisha waxay hay'addu diyaarineysaa xeer-nidaamiye u gaar ah macaamiisha iyo badbaadada bay'ada.

CUTUBKA 14aad: TARTANKA

QODOBKA 60aad: TARTAN XOR IYO XALAAL AH

- 1) Hay'addu waxay hubinaysaa in shirkadaha korontadu ay helaan tartan xor ah oo hufan, waafaqsanna Sharciga iyo xeer-nidaamiyeyaasha.
- 2) Hay'adda waxay kormeeraysaa, go'aanna ka gaareysaa, iyadoo hubinaysa in dhammaan adeeg-bixiyeyaasha u hoggaansameen shuruucda tartanka xorta ah iyo habka uu u nidaamiyay Sharcigan iyo xeer-nidaaminta Hay'adda iyadoo marwalba la ilaalinayo hannaanka cadaaladda, xaqa lahaanshaha iyo maamulidda xarumaha korontada gaarka ah.

QODOBKA 61aad: KU-TAKRIFALKA AWOODDA SUUQA

- 1) Waxaa ka reebban Rukhsadle kasta oo bixiya adeeg koronto, in uu ku kaco fal ujeeddadiisu tahay in lagu wax yeeleeyo tartanka suuqa xorta ah.
- 2) Waxaa ka reebban in Rukhsadle bixiya adeeg koronto uu galo heshiis ama ballanqaadyo ujeeddadoodu tahay in hoos loo dhigo tartanka suuqa Korontada dalka.
- 3) Haddii ay Hay'addu u aragto, kaddib dhageysi iyo wada-tashi ay la yeelato adeeg-bixiyeyaasha si waafaqsan Sharcigan, in Rukhsadle koronto uu ku kacay falal ujeeddadoodu tahay khasaarin hantiyeed oo suuqa ganacsiga korontada ku timaadda, Hay'addu waxay qaadeysaa talaabooyinka soo socdo:
  - a) Ku soo rogitaan ganaax lacageed oo ay Hay'addu xaddido iyada oo tixgelinaysa wax yeellada uu suuqa u geystay.
  - b) Haddii Hay'addu u aragto in wax yeellada uu geystay falkaas ka dhalan karto dhibaato loo gaystay cid kale, waxaa loo gudbin karaa maxkamadda awoodda u leh si ay go'aan uga gaarto inta uu gaarsiisan yahay fal-dembiyeedkaas, cawaaqibta ku habboon iyo in ay xaddido magdhawga ka dhalan kara khasaaraha uu geystay.

QODOBKA 62aad: DIIWAANGELINTA MACMILKA KORONTO

- 1) Shirkadaha korontada waxay diiwaangelinayaan dhammaan macaamiisha helaya adeegga koronto marka uu Sharcigan dhaqangalo, si loo sugo milkiyadda iyo xuquuqda gaarka ah ee macmiilka.
- 2) Si loo fuliyo tilmaanta ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan waxaa lagama maarmaan ah in uu haysto macaamilku kaarka aqoonsiga ama wax sugi kara aqoonsigiisa.

CUTUBKA 15aad: DEEGAANKA, CAAFIMAADKA, IYO BEDQABKA

QODODBKA 63aad: DEEGAANKA

- 1) Dhammaan hawlaha koronto waa in loo qabtaa qaab lagu yaraynayo saameynta taban ee deegaanka iyo bulshada. Qiimaynta saamaynta deegaanka iyo bulshada waa in loo cegaa si waafaqsan Sharcigan iyo xeerarka khuseeya.
- 2) Adeeg-bixiyeyaasha iyo Shirkadda Qaranku waa in ay u fuliyaan hawlahooda si waafaqsan dhammaan sharciyada iyo xeerarka khuseeya ilaalinta deegaanka.
- 3) Dhacdooyinka waaweyn ee deegaanka waa in si degdeg ah loogu wargeliyaa Hay'adda.

QODOBKA 64aad: CAAFIMADKA IYO BADQABKA

- 1) Dhammaan hawlaha laga fulinayo suuqa korontada waa in loo qabtaa qaab lagu yaraynayo khatarta korontadu ku keeni karto caafimaadka, badqabka shaqaalaha iyo dadweynahaba.
- 2) Adeeg-bixiyeyaasha iyo Shirkadda Qaranku waa in ay qaadaan dhammaan tallaabooyinka macquulka ah ee ay dadka iyo hantida uga ilaalinayaan waxyeellada ka dhalan karta hawlahooda.
- 3) Shilalka waaweyn ee saamaynta ku leh caafimaadka iyo badqabka shaqaalaha, dadwaynaha, ama hantida guud iyo tan gaarka ah, waa in isla markiiba lagu wargeliyaa Hay'adda.

CUTUBKA 16aad: KORONTO DIRISTA HEER-GOBOL

QODODBKA 65aad: XARRUMAHA KORONTO DIRISTA HEER-GOBOL

- 1) Hay'addu waxay dhiseysaa xarumo koronto diris oo heer-gobol ah si ay u korjoogtyaso Mareegta qaran una miisaanto suuqa korontada ee deegaan kasta.
- 2) Hay'adda Korontada Qaranku waxay diyaarinaysaa hannaanka maamul iyo midka farsamo ee xarumahan lagu dhisayo shaqadoodana ku salaysnaan doonto.
- 3) Dhisidda iyo maamulka xarumahan waxaa loo marayaa iskaashi lala yeesho shirkadaha adeeg-bixinta iyo maamullada heer gobol.

QODOBKA 66aad: XARUNTA DIRISTA KORONTO EE HEER-GOBOL

- 1) Xarunta koronta dirista heer-gobol waa in ay hubiso isdhexgalka howleed ee xarumaha koronta qaybinta gobolka ay khuseyso.
- 2) Waa in xaruntaan u hogaansanaato mabaadii'da, habraaca iyo qaababka khuseeya gudbinta korontada Mareegta Qaran oo ay ku jirto xaddiga koronto ee habboon iyo jadwalladooda.
- 3) Xarunta koronto dirista heer-gobol waxay ka mas'uul tahay:
  - a) Samaynta jadwalka iyo xaddiga korontada la dirayo ee gobolka dhexdiisa.
  - b) Kormeeridda isdhexgalka Mareegta Qaran.
  - c) Diiwaangelinta xaddiga koronto ee laga helay ama loo diray xarumaha koronto dhalinta iyo mareegaha hoose ee ku xiran mareegta qaran.
- 4) Intaasba waa in la hirgeliyaa iyada oo loo marayo qaab tixgelinaya xaaladda amni iyo midda dhaqaale ee gobolka, si la jaanqaadaysa xeerarka iyo sharciga Mareegta Qaran iyo heshiisyada caalamiga ee la xiriira.

CUTUBKA 17aad: DHAQAN GALKA SHARCIGAN

QODOBKA 67aad: XAALADAHA KA HORREEYAY SHARCIGAN

- 1) Cidna laguma qaadi karo ganaax kasta oo ka dhashay falal ama talaabooyin uu reebay Sharcigan, falalkaas oo dhacay ka hor dhaqan-galkiisa, hase yeeshee waxaa la waafajinayaa sharcigan falkii dhaca kaddib marka uu dhaqan-galo.
- 2) Muddada u dhaxaysa dhaqangalka sharcigan iyo dhismaha Hay'adda, Wasaaraddu waxay maamulaysaa codsiyada Rukhsadaha iyo bixintooda.

QODOBKA 68aad: Baabiin

Waxa la baabiiyey Xeer Lr. 34 ee soo baxay Abriil 7, 1973 iyo Xeer kasta oo ka hor imaanaya sharcigan

QODOBKA 69aad: DHAQAN-GALKA SHARCIGAN

Sharcigan waxa uu dhaqangalayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, isla markaana uu saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, laguna daabaco Faafinta Rasmiga ah ee Jumhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

